

LES BASES MILITARS EN EL MÓN, UN INDICI DE PODER

Germà gran, germans petits

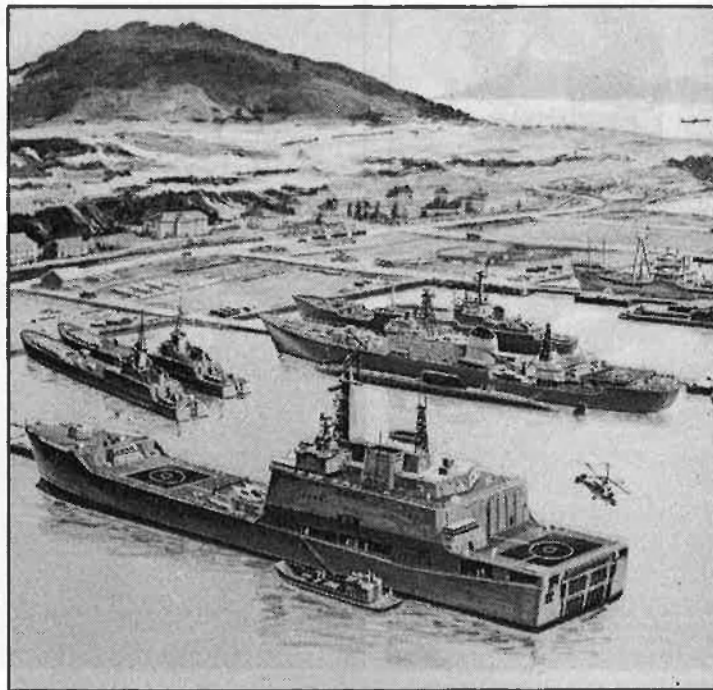
El líder de la revolució verda s'ha negat sempre a regalar part del seu territori a una potència estrangera. Fet i fet, una de les seues majors vanaglòries ha estat el tancament de la base aèria EVA de Wheelus Field l'11 de juny del 1970, tot just mig any després de l'enderrocament del rei Idris I. Wheelus Field era la major base EUA en el Mediterrani que diuen que era nostre. Ara, després de l'atac dels ex-llogaters, ja han començat a prendre cos els rumors que insinuen una pròxima instal·lació militar soviètica sobre els deserts tripolitàtics. A les cancelleries occidentals en aquell país no hi ha un altre tema de conversa fa dies. ¿Hauria bombardejat la US Navy una base soviètica?

El president israelià Simon Perès afirmà que Síria està més implicada en el fenomen terrorista que Líbia. I no és aquesta una opinió aïllada, sinó un veritable lloc comú per a molts diplomàtics i periodistes que ja no dubten a expressar-ho en veu alta. ¿Com és, doncs, que Ronald Reagan no s'atreveix amb el país d'Hafez el Assad? L'explicació no és complicada: per les seues estretes relacions amb l'URSS i en particular perquè els seus primers objectius no podrien ser uns altres que les bases soviètiques de Tartak i Tartus, els dos principals ports mediterranis de la V Eskadra russa. Un objectiu inatacable per tant... si no que es vol fer esclatar, definitivament, la tercera guerra mundial.

Les bases estrangeres —territoris militars llogats o cedits per un país a una potència estrangera, amb cessió de sobirania o sense— s'han convertit, així, en una de les expressions del fenomen polític més peculiar de les relacions internacionals a finals del segle XX: la creació de constel·lacions de països lligats a potències i dependents en una relació quasi medieval.

Gaddafi descobrí, mentre els Intruder A-6 i A-7 destrossaven la seua residència d'Al Azaic, de sobte, que a les acaballes del segle és arriscat viure sense padrins. Sense germans grans que et vetlen dia i nit.

Vicent Partal

La badia vietnamita de Cam Ranh, segons el Pentàgon nord-americà.

Clar i ras: protecció a canvi de vassallatge. Un fenomen que amenaça de créixer i trencar definitivament els vells conceptes de les relacions internacionals.

Els pocs països on no hi ha bases militars estrangeres solen tenir una situació geogràfica peculiar que els allunya dels escenaris de confrontació lenta —quasi un joc d'escacs— entre els Estats Units i la Unió Soviètica. Per exemple, Amèrica del sud, on només existeixen algunes instal·lacions electròniques nord-americanes al Brasil i les reialles colonials britàniques a les Malvines i franceses a la Guaiana —aquest darrer país especialment important

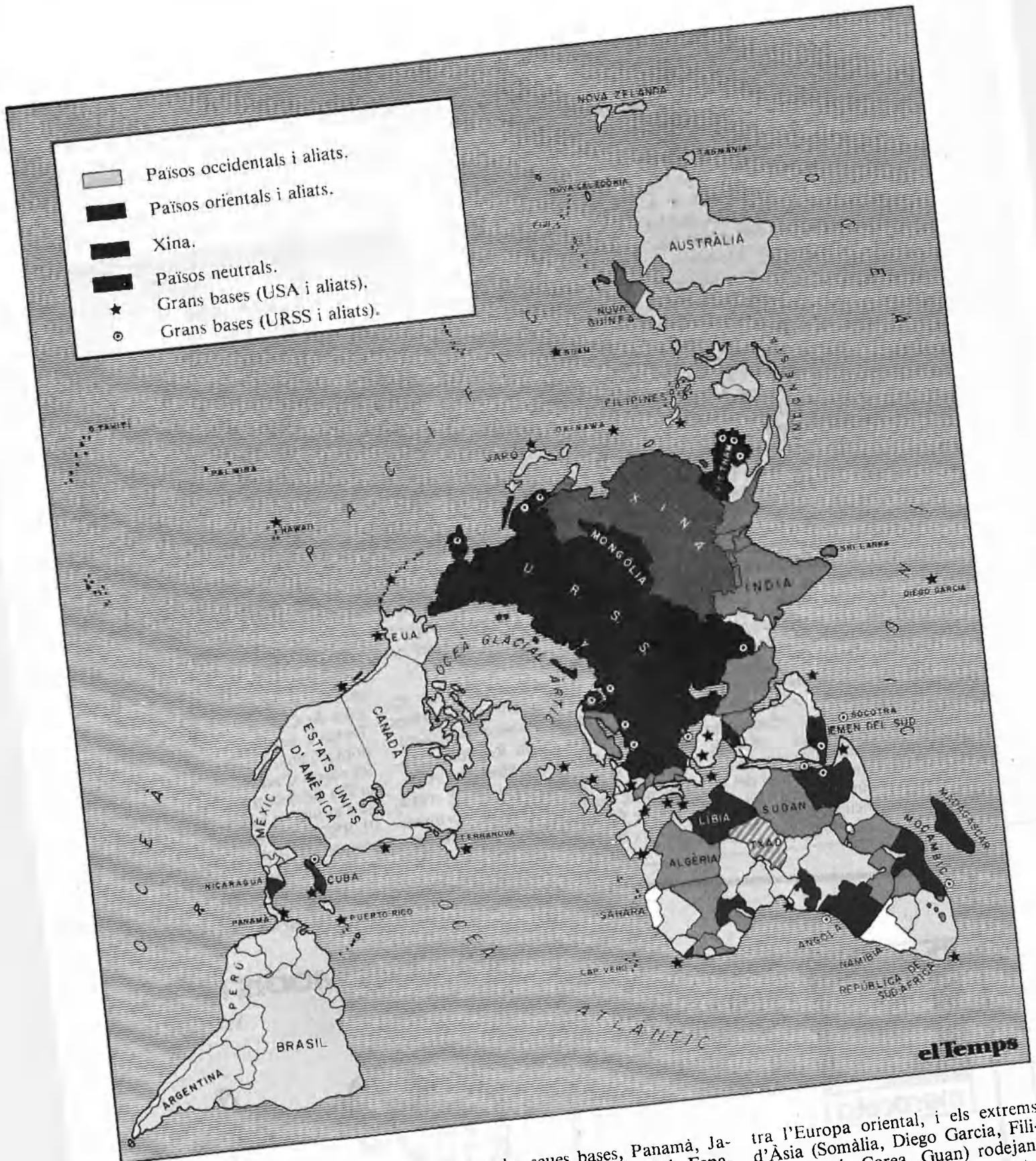
per al programa espacial de París.

Amèrica Central, en canvi, ha entrat de ple en el mapa de les bases. Tradicionalment, arran de la utilització nord-americana del canal de Panamà més modernament per causa dels processos revolucionaris cubà i nicaragüenc i les guerrilles a la major part dels països de la zona. El control de Panamà entra dins els càlculs del Pentàgon de mantenir obertes les principals vies de comunicació del món —funció que també compleix la base britànica de Gibraltar, la sud-africana de Simons-town i l'estat d'Israel respecte al Canal de Suez—. Les operacions encobertes del govern de Washington contra Nicaragua han comportat per la seua banda un intens flux d'homes i materials cap a Costa Rica i Hondures. Unes possibles futures bases que vindrien a completar el desplegament ja existent a Puerto Rico i Guantánamo, a Cuba. Aquestes dues, significativament, entre les deu més importants dels exèrcits dels Estats Units.

I això, sense que l'entrada de l'URSS en el Carib s'haja produït en unes proporcions importants: les instal·lacions cubanes no són gran cosa i a Nicaragua encara no pot dir-se que n'hi haja cap. Curiosament (no és l'única sorpresa), la pro-americana Jamaica té un acord d'utilització dels seus ports per la flota soviètica.

Els germans grans: oncle Sam

La resta del planeta —amb l'excepció també de l'exòtica Austràlia— cau ja de ple enmig de la batalla. No es lliura aquesta, no s'ha lliurat encara, amb enfrontaments directes entre els dos exèrcits més mastodòntics del món. Normalment n'usen de més petits, o altres mitjans, per alterar els mapes clàssics i tombar països —un a

un i costosament— cap a un bloc polític o cap a l'altre. Però, en qualsevol del casos, tard o d'hora, una base militar, un punt en el mapa, assenyalava la importància estratègica d'aquell o aquest país per a uns o per a uns altres. Mirem-ho a pams. Estats Units d'Amèrica. Quins són els seus punts d'interès en el món? Si fem cas del vo-

lum de les seues bases, Panamá, Japó, Filipines, Corea del Sud, Espanya, Anglaterra, Holanda, la República Federal Alemanya, Itàlia, les Açores, Grècia, Turquia, Somàlia i les petites illes de Guam en el Pacífic i Diego Garcia en l'Índic. És a dir: Europa occidental, barre-

tra l'Europa oriental, i els extrems d'Àsia (Somàlia, Diego Garcia, Filipines, Japó, Corea, Guan) rodejant un continent pràcticament ja decantat per posicions pro-soviètiques o, majoritàriament, neutralistes. Les posicions nord-americanes a Àsia i Àfrica han patit un retrocés evident des de l'any 1975. La segona

meitat dels anys setanta va ser, en aquest aspecte, simbòlica, ja que en-sorrà els punts de suport de Washington en l'Orient Mitjà i bona part d'Àfrica, alhora que permetia la consolidació de les posicions soviètiques, decidida ja l'URSS per l'expansió de la seua flota naval.

Tot començà l'any 1974 amb la independència de Moçambic i la revolta militar a Etiòpia, un dels grans portaavions nord-americà aleshores a Àfrica. L'any després, era Angola la que accedia a la independència i es decantava —com els estats anteriors— per un règim socialista. Al mateix temps, Síria iniciava un acostament a l'URSS, que la portà a ser el principal peó de Moscou en l'Orient Mitjà i, poc després, Iemen del Sud transformava el seu sistema per adoptar-ne també un d'inspirat pel marxisme. El colp de gràcia, l'endegava l'Iran del xa Palevi, que veié nàixer del seu si la revolució islàmica de l'imam Khomeini, mai lligada de prop a l'URSS, però, evidentment, antiamericana. Palevi fugia l'any 1979 del seu país i els estratèges del Pentàgon es trobaven amb un mapa desastrós davant els seus ulls: a Àsia tot just els quedaven uns pocs punts de suport (Àrabia, Jordània, Pakistan, Indonèsia, Filipines, Japó, Corea, Tailandia) i l'abans tranquil·la Àfrica pro-occidental es veia esguitada de països obertament neutralistes o pro-soviètics. Una llista, a més, que no ha parat de créixer i que ha format una franja territorial des de la Mediterrània fins a Sud-àfrica, un bon motiu de preocupació per a EUA.

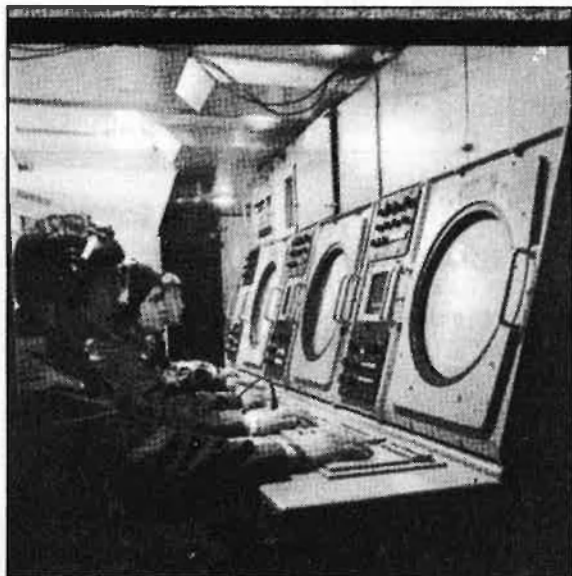
L'altre gran: l'ós siberià

Evidentment que aquesta pèrdua de posicions americana ràpidament va ser aprofitada per la Unió Soviètica. Especialment, d'ençà que decidí la creació d'una important flota naval i l'expansió més enllà de les fronteres que considerava naturals.

En alguns casos —Afganistan, molt en concret— aquesta expansió ha estat cercada i perseguida. En la majoria, però, ha respost simplement a posicions nascudes de dins dels països revoltats contra occident. L'URSS s'ha limitat aquí a recollir els fruits que una intransigència malaltissa de les cancelleries USA havia criat. El règim de Haile Slassie a Etiòpia o del xa de l'Iran no podien conduir amb el seu despotisme a cap altre lloc que a la revolta. Ara sembla que Washington n'ha après la lliçó i recanvia dictadors abans que la situació siga crítica. És l'actual cas d'Haití i Filipines.

Malgrat això, encara les bases soviètiques més importants són situades prop de les seues fronteres (a Txecoslovàquia, Polònia, la República Democràtica Alemanya, Hongria, Afganistan i Mongòlia). És a dir, Europa Oriental, barrera principal i primera línia de foc contra l'Europa occidental, i les fronteres asiàtiques, en previ-

sió principalment de problemes amb el germà díscol xinès —el qual, per cert, no ha aconseguit ni aliar-se clarament amb cap superpotència ni conformar una constel·lació d'estats pròpia: no té cap base militar en l'estranger—. Però l'expansió naval soviètica ha determinat la creació de

punts de suport i, inclús, grans bases navals en països més allunyats geogràficament de Moscou. És el cas, molt especialment, de la badia vietnamita de Cam Ranh, els ports siris de Tartus i Lartaka, i instal·lacions menors a Cuba, Etiòpia i Iemen. Prop de les costes d'aquest darrer país la petita illa de Secotra acull la major part de l'esquadra índica de la marina de l'URSS, i serveix per a controlar de prop el golf d'Aden i les forces americanes instal·lades a Somàlia.

**Papers pintats,
decoració i
suro**

menxeta

Av. de Peris i Valero, 162. Tel. 334 18 17.
46005-València

ARTICLES MODISTERIA
VALENCIA

Brocal

(Avd. Maria Cristina, 3)
PLAÇA PORXETS - Tel. 352 2908
PINTOR S. ABRIL, 11 - Tel. 3738434

A l'esquerra, bona part de les instal·lacions són destinades a la guerra electrònica. Dalt, forces britàniques a Alemanya Federal, un cas peculiar.

Peons de segona

Tant la Unió Soviètica com els Estats Units confien, tanmateix, per raons diverses, algunes zones geogràfiques a països aliats seus, en comptes de fer-hi una presència directa. És el cas de Cuba a Àfrica —on els assessors de Moscou havien obtingut una merescuda mala premsa—, vietnamita a Kamputxea i Laos, o Líbia al Txad.

En el bloc occidental aquesta políti-

ca conviu, a més, amb les restes dels imperis colonials anglès, portuguès, holandès o espanyol, i la conformació incipient d'un bloc francòfon, principalment a Àfrica, amb la clara intencionalitat de relançar un virregnat franco-europeu que, dins el bloc occidental, disputàs parcel·les de poder als Estats Units.

Així, Anglaterra manté bases a Hong-Kong, Brunei, Malvines, Xipre, Santa Helena, Ascensió, Gibraltar, Belice i Noruega; Portugal,

en les Açores (on també hi ha instal·lacions canadenques, holandeses i dels Estats Units) i Macao; Holanda en les Antilles i Espanya en el Marroc —aquesta és la consideració que els instituts internacionals fan de les places de Ceuta i Melilla.

El cas francès ja té, en canvi, un posat distint. No es tracta de petites illes enmig de l'oceà (com és la majoria del casos anteriors), sinó d'estats sobirans i continentals, entre els quals hi ha Costa d'Ivori, Gabon, Txad, Senegal, Djibuti, Camerun, República Centrafricana, etcètera. A més —lògicament— de les encara possessions colonials de Guadalupe, Martinica, Nova Caledònia, Comores. França comença a configurar-se, d'aquesta manera, quasi com un germà gran al qual els Estats Units no semblen voler disputar un mercat on, en molts casos, han fracassat anteriorment.

I queden ja només com a marginals els casos de Singapur (amb bases australianes, malaies o neozelandeses), Xipre (amb els exèrcits turcs i grecs en conflicte sobre el seu territori i importants bases britàniques) o la República Federal Alemanya, que, en funció dels acords de rendició en la segona guerra mundial, acull forces militars dels Estats Units, Gran Bretanya, França, Bèlgica, Canadà i Holanda en el seu territori.

Són aquests els punts que marcats sobre el mapa identifiquen les línies d'avanç geogràfic de les superpotències, en una guerra sense armes que fa dècades que estan lliurant. Són, en definitiva, un indici per poder saber qui mana —encara— en el món. □

PANTAIX

APARICIÓ DE L'ULTIM LP

Podeu adquirir els dos elapés, al preu de 1.000 pessetes cadascun (despeses d'enviament incloses), dirigint-vos a:

PANTAIX
C/ ÀNGEL, 22
Tel. 178 18 60 - 242 28 11
BENIFAÍÓ (València)